

1906

KÖZLEMÉNYEK

1906

□ KIADJA AZ IPARTESTÜLET, BUDAPEST, VIII., NÉMET-UTCA 22 □

30. SZÁM

SZERKESZTŐ: SZIKLAI ZSIGMOND ÉPÍTŐ MESTER MÁRCIUS 10

Az ipartestület elüljárósága *Jakabffy* Ferenc elnöklésével f. hó 6-án tartott ülésében tárgyalta az 1905. évi zárószámadást, melyet a számvizsgálók jelentése szerint helyesnek találván, az 1906. évi költségelőirányzattal jóváhagyás és a felmentvény megadása végett a f. hó 11-én tartandó közgyűlés elé terjeszteni határozott. A zárószámadást, költségvetést és az elüljáróság jelentését mai számunk közli.

A felső állami építő-ipariskola három tanulójának jutalmazására 100 korona utalványoztatott.

Elnök bejelentette, hogy szakmunkák bevásárlására 155 kor. 98 fillért fordított. Tudomásul vétetett,

Elnök bejelentette, hogy azon bizottságba, mely az építési anyagok, munkák és munkabérek megállapítására alakított, Sziklai Zsigmond, Sturm Károly és Dávid János tagokat hívta meg, kik a megbízást elfogadták. Tudomásul vétetett.

A munkavezetőket képező bizottság márcz. 2-án tartott ülésében *Acsádi* Bálint, *Acsádi* István, *Dobák* András, *Heinisch* József, *Milata* János, *Molder* Lajos, *Novák* János és *Rajky* Ferenc építési munkavezetők, *Staszny* Mátyás ácsmunkavezető, *Pataki* Károly beton-cement munkavezető, *Holczer* Lipót, *Szappanos* Pál ácssegédmunkavezető, *Karlinszky* József Imre, *Leopold* Antal és *Ruszina* István építő segédmunkavezetők képesítési okmányaikat elnyerték és 18 munkavezető képesített.

1906. évi jelentés.

Tisztelt Közgyűlés!

Minthogy az ipartestület által 1905. év elejétől kezdve kiadott Közleményekben az ipartestület kebelében az év folyamán fölmerült ügyekről a t. tagoknak folyton beszámolunk s ennél fogva az elüljáróság ténykedése a t. tagok előtt ismeretes, az évi jelentésnek feladata oda módosult, hogy az év történetét, röviden, mintegy tömörítve idézze vissza a tagok emlékezetébe.

Az 1905. év — mint két elődje, — a munkásmozgalmak jegyében állt.

Az ácsoknak még március hónapban békés megegyezésre jutni sikerült.

A kőművesiparban hosszas sikertelen tárgyalás után a munkaadók, midőn az egyes munkák bojkottjai ismétlődtek, szükségét látták annak, hogy munkásaikat azon választás elé állítsák: vagy a bojkottok leszerelése a munkások részéről, vagy a munkások általános kizárása a munkaadók részéről. A munkások a bojkottokkal nem tárgytak, minek következtében a munkaadók összes segédeiket a munkából április 22-én elbocsájtották s az építést az egész vonalon felfüggesztették.

Az építésnek a főváros területén általános beszüntetése nagy benyomást okozott nemcsak az érdekelt összes ipari körökben, de a hatóságoknál is. A hatóságok legnagyobb sietséggel megindították a békéltetést s miután ez a IV. ker. elüljáróságnál sikerre nem vezetett, a kereskedelmi miniszter megbízásából *Szterényi József* államtitkár úr vette kezébe a békítést s két napi szakadatlan tárgyalás után 3 évre, azaz 1908. évi március 31-ig terjedő, a tagokkal közölt bér- és munkaegyezséget hozott létre a felek közt, úgy hogy a kizárás április 29-ével véget ért s a munka május 2-án újból megkezdődött. Ezen egyezség közvetlenül a Budapesti Építőmesterek Szövetsége s a munkások szövetsége közt kötött meg; de ahhoz utólag az ipartestület kőműves szakosztályának összes tagjai hozzájárultak. De az egyezség dacára a bojkottok a kőművesek részéről teljesen meg nem szűntek s az egyezségben alakított vegyes bizottságnak sok munkát adott a bojkottok leszerelése.

Azonban mind az ács- mind a kőművesiparban az egyezségben

nyert munkabéremelésnek következménye a teljesített munkának aránytalan leszállítása lett, amely ellen a munkaadóknak minden fáradozása sikertelen maradt.

A munkások ezen törekvésére vezetendő vissza az ácsok részéről a keresztfajszenek kiküszöbölése is.

A kőfaragó iparban a segédek ismételt felhívásokat intéztek munkaadóikhoz a munkaviszony rendezése iránt; de a kőfaragók az 1903. évben kötött egyezsége hivatkozva, újabb tárgyalásba nem bocsájtkoztak.

A munkásmozgalomból, illetőleg a munkaadók és segédek közt kötött egyezséből kifolyólag a lefolyt évben tanácskozások folytak ipartestületünk részvételével a kereskedelmi miniszteriumban a kőműves munkarend módosítása végett. A módosítandó munkarend tervezete ez időszert a főváros hatóságának kezében van.

Ugyancsak a munkásmozgalommal áll kapcsolatban és ezek gyérítésére törekszik az érdekelt iparos és kereskedelmi körök kérelmére a belügyminiszter úr által kiadott ama körrendelet, melylyel kimondotta, hogy az állami építkezéseknél az általános sztrájk a szerződéses munka teljesítésének vagy szállításának határidejét kitolja és hasonló intézkedésre a törvényhatóságokat és iskola-fentartókat felhívja.

Az 1905. év másik jelentősebb mozzanata volt az építési szabályzatnak az új épületek vakolására és a lakhatási engedélyekre vonatkozó részének ipartestületünk által annyiszor kért módosítása, melyet a Fővárosi Közmunkák Tanácsa külön szabályzattal léptetett életbe. Minthogy ezen szabályzat a vakolási és lakhatási engedély kiadását a naptári évtől nem függetlenítette s rendelkezése által a nyári munkát előmozdította ugyan, de a télit csaknem lehetlenné teszi és így közgazdaságilag káros, másrészt a technika haladása által nyújtott segédeszközök kihasználását gátolja, az ellen felterjesztést tettünk. Részbeli megelégedést okozott azonban a Közmunkák Tanácsának amaz intézkedése, melylyel a szabályzat életbeléptetését 1905. évi június 1-ről 1906. évi január 1-re halasztotta.

Áttérve az ipartestület belső működésére, ki kell emelnünk a tagoknak félhavasokint megküldött Közleményeket, mely lap által a közvetlen érintkezést a t. tag urakkal életbeléptettük. Ezen Közleményeknél azon újítást fogjuk életbeléptetni, hogy azokban az építési anyagoknak, munkáknak és béreknek hiteles árait időközönként közölni fogjuk s a tagok előforduló esetekben, peres ügyek-

ben stb. ezen árjegyzésre, mint hitelesre hivatkozhatni fognak. Tervünk továbbá a Közleményeket szakbavágó cikkek közlésével bővíteni, amint ezt az ipartestület anyagi ereje meg fogja engedni.

Kiadtuk II. Évkönyvünket, melynek tartalma — a tagok névjegyzékén kívül — egészen új s az I. Évkönyv tartalmától független.

Az Évkönyvre nézve azon újítást szándékozunk behozni, hogy az jövőben két részből álljon. Egyik részében közölni fogjuk az ipari, közigazgatási és közgazdasági tudnivalókat, s a másikban nagyobb műszaki értekezést, mely az általunk megindított szakkönyvtárnak egy füzetét képezendi.

Az Évkönyv mindkét részét, mint eddig, mindazon tagjainknak ingyen fogjuk megküldeni, kik az évi tagsági díjaikat teljesen kiegyenlítették.

A munkavezetők képeztését megindítottuk s ezideig 93 építő munkavezetőnek, 4 kőfaragó, 12 ács, 2 betoncement munkavezetőnek, 5 építési segédmunkavezetőnek a képezítő okmányt eddigi működésük alapján kiadtuk.

Az általunk tervezett munkavezetői tanfolyam megtartásáról az 1905.—1906. évben le kellett mondanunk. Mert a személyzet szétválasztása nélkül nem lehetett tudni, ki utasítandó a tanfolyam hallgatására? Tervünk azonban ezen tanfolyamot az 1906/7. évben életbeléptetni.

Ezen tanfolyamok sikerének biztosítása vezetett minket egy szakkönyvtár kiadásának eszméjére, melyből mind a munkaadók, mind a munkavezetők az iparuk gyakorlásában szükséges tudnivalókat kibővíthetik, mind pedig a tanfolyam hallgatóinak az előadások hallgatásához vezérkönyv adassék kezökbe. Hogy ez minél hamarább elérhető legyen, intézkedtünk, hogy ezen könyvtár számára, melynek 1-ső köteteké az „Építőfa“ már megjelent, évenként 4—6 kötet jelenhessen meg és juttassék a képzelhető olcsó árban az érdeklődő közönség kezébe.

A Szabadkán 1905. szeptember 8—10-én tartott ipartestületi kongresszus tanácskozásain dr. Horváth János, Kúnfalvy Nándor és Gunszt József képviselőink által résztvettünk. Az ipartestületeknek ezen kongresszuson elhatározott orsz. szövetségébe tagul beléptünk.

Tanoncok jutalmazására ez évben is 200 koronát fordítottunk. Ebből a budapesti állami felső építő ipariskolánál Udvardy Béla 50 kor., Kovács Rezső 30 kor. és Hatvani József 20 koronát, a székes-fővárosi ipariskolánál Bresztyenszky Antal 50 kor., Zsorek

Gusztáv 30 kor. és Strebek Nándor 20 kor. jutalmat nyert. Ezenkívül a szabadított tanoncok közül többen részint szakkönyvekkel, részint ezüst Szent-László érmekkel jutalmaztattak.

Fájdalommal emlékezünk meg e helyütt is *Seenger Béla* kőfaragó mester, az ipartestület alelnökének és a kőfaragó-szakosztály-elnökének, valamint *Hauszmann Sándor* építő- és kőművesmester, az ipartestületnek sok éven volt alelnökének és a kőfaragó-osztály volt elnökének haláláról.

Tagjaink száma 1905. év végével: építő mester 177, kőműves mester 78, kőfaragó mester 18, ács mester 45, építési vállalkozó 1, kisebb kőműves iparra jogosult 121, kisebb kőfaragó munkára jogosult 23 és kisebb ácsmunkára jogosult 22, cement- és beton iparos 14, összesen 499.

Új tagul belépett: 20 építő mester, 11 kőműves mester, 1 kőfaragó mester, 4 ácsmester, 23 kisebb kőműves, 5 kisebb kőfaragó és 4 kisebb ács, összesen 68 új tag.

Iparával felhagyott 12 építőmester, 5 kőműves-, 2 kőfaragó-, 1 ácsmester, 9 kisebb kőműves iparos. Az apadás 29.

Érkezett 1900 ügy darab, amely mind elintéztetett; 10 előjárósági ülésben 276 ügydarab intéztetett el.

Tanoncot szegődtettünk 418-at, szabadítottunk 97-et, 94 tanoncnak szerződése lejárta előtt felbontatott. Tanoncaink száma az év végével 671 volt.

Kiállítottunk 188 darab eredeti és 464 darab másodlati, összesen 652 munkakönyvet, 87 elveszett munkakönyvet köröztettünk. Munkaváltozás előfordult 20,828 be- és kijelentések száma 40,443, új törzslapot 2004-et állítottunk ki.

A békéltető-bizottságnál beadatott 369 panasz, megszűnt tárgyalás nélkül 43 ügy, egyezség kötött 12, határozat hozott 288 ügyben, a törvény rendes útjára tereltetett 205 ügy és végrehajtás kéretett 34 ügyben, elintéztetlen 26.

Számadásainkat a számvizsgálók tüzetesen átvizsgálták s rendben találták.

Tisztelettel kérjük tehát, miszerint jelentésünket jóváhagyni s tudomásul venni, a pénzkezelés s a számadások felett pedig az összes számadóknak a felmentvényt megadni méltóztassék.

Budapesten, 1906. március hó 6-án.

Guszt József,
ipartestületi jegyző.

Jakabfy Ferenc,
ipartestületi elnök.

VAGYON Ipartestületi mérleg 1905. december 31-én. TEHER

	VAGYON		TEHER		
	korona	fillér	korona	fillér	
9 Értékpapir	200	—	64 Iskolaalap	20139	68
54 Orsz. Közp. Hitelszövetkezet	1040	—	73 Kezelési vagyon	6205	86
65 Letár	3200	—	79 Özvegyek és árvák alapja	20800	17
66 Házzámbla	68400	—	88 Törzsvagyon	34567	66
84 Pesti m. keresk. bank VIII. fiók folyó számlán	4366	—	90 Külfönték	681	63
86 Hátralekos beiratási díj	148	—			
87 Hátralekos évi járulékok	5041	—			
	82395	—		82395	—

Budapest, 1905. december hó 31-én.

Gunszt József s. k.
ipartestületi jegyző.

Weisinger György s. k.
gondnok.

Perndt Flóris s. k.
penztáros.

Jakabffy Terencez s. k.
ipartestületi elnök.

Jelen számadást átvizsgáltuk, a főkönyvekkel és okmányokkal összehasonlítottuk, helyesnek és egyezőnek találtuk.

Szilágyi Zsigmond s. k.
számvizsgáló.

Cristofoli Olivino s. k.
számvizsgáló.

Ney Lipót s. k.
számvizsgáló.

TARTOZIK Veszteség- és nyereség-számla 1905. december 31-én. KÖVETEL

	korona	fillér		korona	fillér
50	Lakbéréknek	1700	80	Beiratási díjtól	2880
51	Kamatzámlának	957	81	Évi járuléktól	14954
65	Leltárnak	377	83	Tanonc-díjaktól	2196
66	Házzámlának	362	89	Házkezeléstől	2529
82	Ipartügyeknek	926	97	Évkönyvtől	279
92	Irodai költségnek	2017			
93	Nyomtatványoknak	2008			
94	Tiszti fizetéseknek	7320			
95	Tiszteletdíjaknak	2157			
96	Vegyeseknek	1453			
72	Kétes követelések számlájának	2224			
86	Hátralékos beiratási díjnak	40			
87	Hátralékos évi járuléknak	826			
73	Kezelési vagyonnak	467			
		22839			22839
					35

Budapesten, 1905. december hó 31-én.

Gunszt József s. k.
ipartestületi jegyző.

Weisinger György s. k.
gondnok.

Pernél Flóris s. k.
pénztáros.

Jakabffy Ferencs s. k.
ipartestületi elnök.

Jelen számadást átvizsgáltuk, a főkönyvekkel és okmányokkal összehasonlítottuk, s helyesnek és egyezőnek találtuk.

Sziklai Zsigmond s. k.
számvizsgáló.

Cristofoli Olivino s. k.
számvizsgáló.

Ney Lipót s. k.
számvizsgáló.

KÖZL
 **
 Hátra
 Augus
 Bányá
 Berger
 Berneg
 Brang
 Bonin
 Baktsi
 Bucsa
 Chada
 Csaba
 Drag
 Dvorz
 Endl
 Ertl F
 Enzmi
 Fenyő
 Fazek
 Fekete
 Fische
 Fische
 Freybo
 Forstn
 Frank
 Gyura
 Grego
 Grein
 Grosz
 Grunc
 Haber
 Haran
 Héhn
 Hofba
 Hofha
 Hauer
 Hörch
 llyés
 Jedlic
 Kama
 Keppl
 Kerek
 Kende
 Kiss

BEVÉTEL

Költségelőirányzat 1906. évre.

KIADÁS

	korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.
1 Kamat			207	20	1		1700	
2 Házber és járuléka			4400		2	600		
3 Iskolaalap kamata 1905. évtől 1906. évtől	378	10			3	800		
4 Dolgoi bevétel			1008	10	4		4376	10
5 Özegek alapja			2000		5		900	
6 Beiratsi díj			300		6		200	
7 Hátralekos évi járulék			1200		7		500	
8 1906. évi járulék			2500		8		250	
9 Évkönyv után			9500		9		300	
10 Munkavezetői bizonyítvány			600		10		1800	
			1098		11	630		
					12	655	20	1285
					13	3200		
					14	100		
						3240		
						1200		
							7740	
						1000		
						300		
						370		
						396		
							2066	
							196	
			22813	30			22813	30

Budapest, 1906. évi márczius hó 6-án.

Gausz József, iparostulati jegyző. *Waisinger György*, gondnok. *Ferndt Flóris*, pénztáros. *Jakabffy Ferencz*, iparostulati elnök.
Sziklai Zsigmond, számvizsgáló. *Ágy Lipót*, számvizsgáló. *Cristofoli Ottó*, számvizsgáló.

**

**

Hátralék-kimutatás 1905. december hó 31-én.

	Korona		Korona
Auguszt Antal	28.—	Áthozat	1461.—
Bányai József	28.—	Koperniczky Ferenc ...	7.—
Berger József	28.—	Krausz János	25.—
Berneg József	21.—	Kovács István	56.—
Brang A. Gusztáv ...	14.—	Kerékgyártó József ...	21.—
Boninsegna Ferenc ...	28.—	Krebesz Ferencz	56.—
Baktsi Adám	28.—	Krausz Gábor	14.—
Bucsanyecz József ...	28.—	Kubik József	56.—
Chada József	28.—	Landai Lajos	14.—
Csaba János	14.—	Landherr Gyula	28.—
Drag József	41.—	Lemberger Alfréd	28.—
Dvorzsák Ferenc	112.—	Lemberger Sámuel	28.—
Endl György	74.—	Lettner Antal	56.—
Ertl Ferenc	28.—	Mengl József	28.—
Enzminger János	7.—	F. Molnár Sándor	42.—
Fenyő József	56.—	Moravetz József	28.—
Fazekas István	28.—	Miltner Mihály	28.—
Fekete Elek	28.—	Ney Lipót	14.—
Fischer József	35.—	Nött Antal	28.—
Fischer Mihály	28.—	Ortis Antal	47.—
Freyberger István ...	39.—	Örömy Gyula	14.—
Forstner János	19.—	Örömy József	56.—
Frank György	28.—	Pell Ferenc	14.—
Gyura József	28.—	Papdy János	28.—
Gregorecz András ...	14.—	Pelka Antal	21.—
Greiner Adolf	7.—	Pfann József	56.—
Groszman Jakab	28.—	Pfandler Mihály	21.—
Grundl József	28.—	Palásti Henrik	28.—
Haber Ignác	14.—	Polánszky István	28.—
Harangozó János	56.—	Pöltz Antal	28.—
Héhn Gáspár	59.—	Prohászka József	28.—
Hofbauer Károly	28.—	Proiszl János	78.—
Hofhauser Ferencz ...	49.—	Prokop Pál	14.—
Hauer Ferencz	7.—	Prokop Henrik	7.—
Hörcher János	28.—	Radikovszky János ...	21.—
Illyés Gyula	28.—	Rajky Béla	56.—
Jedlicska János	28.—	Ranits József	70.—
Kamarás István	49.—	Ridel Bertalan	17.—
Keplinger József	126.—	Roth Dezső	56.—
Kerekes Antal	56.—	Scantamburló János ...	28.—
Kende Ignác	40.—	Scheiring János	140.—
Kiss Antal	20.—	Stromayer Antal	112.—
	Átvitel 1461.—		Átvitel 2986.—

	Korona		Korona
	Átthozat 2986.—		Átthozat 4262.—
Simák Vencel	28.—	Kovács János	28.—
Strifler Antal	56.—	Lojkovits János	33.—
Schneider Róbert	56.—	Winkler József	89.—
Sramó Lajos	28.—	Preisinger Ferencz	84.—
Stefka József	28.—	Schwartz Mihály	16.—
Stein Mihály	56.—	Hölgye Antal	28.—
Stefán Jakab	69.—	Kallós Adolf	17.—
Strakovits Albert	84.—	Bayer Antal	59.—
Schwartz Mihály	28.—	Engl János	14.—
Szilágyi Árpád	34.—	Gillár József	56.—
Szeghő Jenő	66.—	Hinterreiter Antal	28.—
Szeka Benkő Imre	56.—	Cristofoletti György	36.—
Szvetics József	134.—	Széchenyi István	54.—
Tierl Sándor	21.—	Grundmann Vilmos	28.—
Tolnai Nándor	84.—	Blau Gyula	34.—
Tomschai József	56.—	Magyar István	28.—
Teleky József	91.—	Kunszt Ferenc	28.—
Urbányi Gyula	28.—	Leitzinger Alajos	56.—
Urschitz László	49.—	Haubner László	42.—
Varga Ignác	56.—	Kopácska Béla	21.—
Verner József	14.—	Vagányi Sebestyén	47.—
Vass József	42.—	Villinger Vilmos	47.—
Vladár Pál	28.—	Mód Lajos	54.—
ifj. Winkler József	84.—		
	Átvitel 4262.—		Összesen: 5189.—

Budapesten, 1905. évi december hó 31-én.